

2024-02-27

# Vision för Söderbärke centrum



## Innehåll

Karta	3
Bakgrund och avgränsning	5
Mål	5
Aktuella processer	5
Offentliga platser	6
Förtätning av bostäder	7
Gång- och cykelvägar	7
Förslag till prioritering	8
Inkomna synpunkter	8
Fortsatt arbete	9



6.3

6.3

4.5

4.8

4.3

4.1

4.4

4.2

6.1

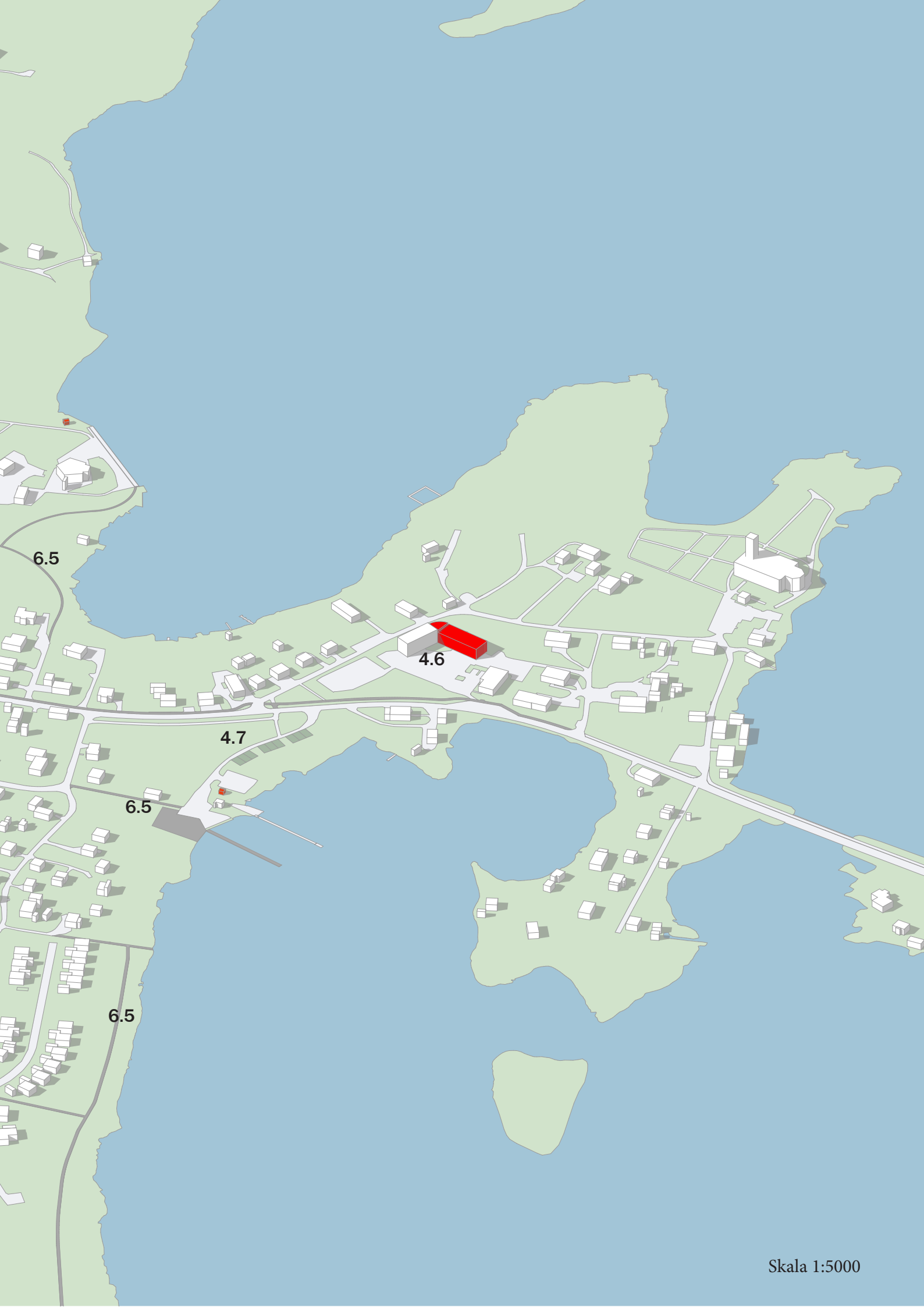
5.1

6.4

5.2

5.3

5.4



6.5

4.6

4.7

6.5

6.5

## 1 Bakgrund och avgränsning

Det pågår och planeras flera projekt av olika karaktär i centrala Söderbärke. För att ha en gemensam bild för hur den fortsatta utvecklingen ska genomföras på ett sätt som både skapar mervärden och inkluderar fler intressen, så finns ett behov av en vision. 1999-05-18 antogs en fördjupad översiktsplan (FÖP) för hela Söderbärke, men sedan dess har mycket hänt. År 2024 kommer planen att sluta vara giltig på grund av förändrad lagstiftning.

Det finns idag en efterfrågan från både privatpersoner och mindre exploatörer efter tomtmark till villor och mindre flerbostadshus. Det finns också flera pågående projekt som rör vägar och cykelvägar. Visionen är geografiskt begränsad till Söderbärke centrum till skillnad från tidigare nämnd FÖP som täckte ett geografiskt större område.

Söderbärke präglas av det omgivande odlingslandskapet och sin placering på ett näs som delar sjön Barken. Framträdande är också Söderbärkes kulturmiljöer som bland annat innefattar Söderbärke kyrka med tillhörande bebyggelse, hembygdsgård och folkrorelsebyggnader.

Visionen ska ses som ett stöd i samband med olika åtgärder, lyfta fram utvecklingspotential och ringa

in utmaningar. På lång sikt finns en ambition om att prioriterade delar av visionen ska genomföras. I samband med att förslag utreds närmare är det troligt att dessa förändras på olika sätt.

## 2 Mål

### 2.1 Projekt mål

- Styra utvecklingen genom en gemensam vision.
- Samordnade processer.

### 2.2 Effektmål

- Stärka Söderbärke både som bostadsort och besöksmål genom att utveckla goda miljöer som utgår från Söderbärkes kvalitéer och särdrag.
- Fler bostäder.
- Trygga, inkluderande och tillgängliga platser.
- Säkrare trafikmiljöer för oskyddade trafikanter.
- Uppnå mål kopplade till propositionen Gestaltad livsmiljö samt Agenda 2030.

## 3 Aktuella processer

- Ny detaljplan, Norra Brustorpet
- Åtgärder väg 66 (Trafikverket)
- Stängning av Parkgatan
- Köp av fastighet för busstation och rivning av kiosk
- Förstudie av Kyrkskolans ombyggnad
- GC-väg (Trafikverket)
- Konstnårsresidens 2023



## 4 Offentliga platser

Söderbärke har viktiga offentliga platser av olika typer. Flera av dessa har eftersatt underhåll och bristande gestaltning. Med relativt små åtgärder skulle dessa platser kunna utvecklas. Man skulle till exempel med ett mer gemensamt formspråk kunna knyta samman Söderbärke centrum och ge det en tydligare identitet. Ett annat sätt att stärka en plats identitet kan vara att arbeta med offentlig konst.

### 4.1. Entré Söderbärkeparken

Det finns ett behov av en mer ordnad och välkomnande entréplats som bättre knyter samman Folkets Park med Trekanten. Man bör värna siktlinjen från Bärkevägen längs Parkgatan. Vid en ombyggnad av entrésituationen bör en siktlinje mellan Allaktivitetshallen och Folkets Hus prioriteras. En tydligare trafik- och parkeringslösning vid entrén skulle behövas för att skapa en mer trafiksäker och ordnad miljö. Det skulle även vara möjligt att skapa vyer mot Barken från parkeringen. Skärmtaket vid entrén skulle kunna anpassas bättre till huvudbyggnadernas utformning. Vid parkens parkering ligger en anläggning för fjärrvärme. Flisupplaget bör flyttas för att hamna mindre i blickfånget och skapa en mer ordnad miljö. Detta bör vara tekniskt möjligt men förutsätter ändrade fastighetsgränser och utfyllnad av mark. Stödmuren i betong skulle med fördel kunna täckas med klättrande växter.

### 4.2 Korsningen vid Trekanten

Ett mindre torg på båda sidor Bärkevägen skulle kunna erbjuda både torghandel och ge en naturlig plats att samlas på. Avstängningen av Parkvägen bör gestaltas så att platsen kan knytas samman med Trekanten och samtidigt hantera de brister som finns på platsen idag. En tydlig gräns mellan parkeringen och torgytan skulle med fördel kunna bidra med grönska till platsen. En ny anslagstavla bör ersätta befintlig som är i dåligt skick. Fördes denna med större tak kan den samtidigt bli en plats att ta skydd under vid dåligt väder. Parken vid Trekantens spets bör istället för att vända sig mot bostäderna vända sig mot vägkorsningen. För att skärma av parken utan att skapa en alltför sluten miljö skulle en perennplantering kunna ordnas längs Bärkevägen samt mot bostadshusen. Infarten mot Bärkegränd skulle kunna bli en del av torget med en shared space-lösning.

### 4.3 Busstorget

Platsen för busstationen (där även återvinningsstationen ligger idag) skulle kunna få bättre belysning och tydligare separering mellan gång- och körytor. En för platsen anpassad busskur skulle kunna markera att det är Söderbärkes huvudhållplats. Busshållplatsen kan med fördel kompletteras med information för besökare, cykelställ med tak och en uppmärkt parkering för bilar. Utformning behöver anpassas efter skolskjutsverksamhet och önskemål från Dalatrafik. Kollektivtrafik är en viktig funktion som med fördel kan få ta plats i den offentliga miljön.

### 4.4 Park Bärkegränd (Fyrkanten)

Idag är parken en stor gräsyta utan gångvägar. Det finns goda möjlighet att utveckla platsen med gångvägar och aktiviteter. Utformningen kan med fördel knyta an till platsens historia som gårds- och jordbruksmark. Genom att sköta parken som äng kan man förstärka Söderbärkes kulturmiljökaraktär. Platsen är även lämplig för tillfälliga aktiviteter så som till exempel marknader. Marken föreslås lämnas obebyggd tills vidare.

### 4.5 Camping

Idag finns ingen camping i Söderbärke. Gällande detaljplaner tillåter camping i anslutning till Folkets Park. Det finns möjlighet att samutnyttja Folkets Hus och Söderbärkeparkens funktioner. Då ytan är begränsad är det svårt att skapa förutsättningar för en större camping. Det bedöms finnas plats för ca 60 ställplatser på fältet. Denna verksamhet kräver att man arbetar med utemiljön för att skapa en attraktiv plats. Idag upplevs området runt fjärrvärmeanläggningen oattraktiv. Ett mer troligt scenario är en tillfällig camping i samband med evenemang i Folkets Park. En åtgärd för att möjliggöra detta är att ordna en vattenkiosk som eventuellt skulle kunna samordnas med en återvinningsstation.

### 4.6 Bibliotek

Idag ligger biblioteket i Söderbärke i Kyrkskolans lokaler, vilket betyder att man behöver passera skolgården för att komma till biblioteket. I samband med Kyrkskolans planerade ombyggnad bör en ny placering av biblioteket utredas. Biblioteket kan med fördel bli kvar nära skolan, men bör ha en mer framträdande position.

#### 4.7 Hamnen

Hamnen i Söderbärke ägs av Smedjebackens kommun och verksamheten drivs av Smedjebackens båtklubb. Enklare ställplatser har anlagts, vilka skulle kunna utökas med fler. Kompletteras det befintliga klubbhuset med VA kan toalett och duschmöjlighet ordnas för besökare. Det finns även potential att utveckla den västvända sluttningen ner mot hamnen.

#### 4.8 Återvinningsstation

Idag finns det endast en återvinningsstation kvar och därför är en central placering viktig. För att platsen ska upplevas mer ordnad skulle det vara lämpligt med ett plank runt kärnen och bra belysning. Det kan vara bra att planera för en möjlig komplettering med bytesrum eller miljöstation för farligt avfall i framtiden. Återvinningsstationer kommer att övergå i kommunal regi och driftas av WBAB som behöver vara delaktiga i utformning och placering. En eventuell flytt till området nedanför fjärrvärmeanläggningen bör utredas, där den även skulle kunna kombineras med en vattenkiosk. Den plats som utpekats för detta används idag som upplag och därför skulle befintliga parkeringar ej tas i anspråk.

### 5 Förtätning av bostäder

Det finns en efterfrågan på flera olika typer av boenden. Till exempel villatomter, parhus och små lägenheter för unga (hyresrätter). När nya bostäder planeras är det viktigt att tillvarata möjliga mervärden. Gestaltningen får gärna vara varierad och fånga upp lokala särdrag. På strategiskt viktiga platser kan det vara lämpligt att hus uppförs av Bärkehus, till exempel längs Bärkevägen. Det är lämpligt att sträva mot en ökande grad av exploatering in mot centrum. En variation av bostadsstorlekar och upplåtelseformer bör också eftersträvas. På kartan föreslås ca 30 nya bostäder som Söderbärke centrum kan förtätas med. Flertalet av dem är större bostäder där man kan anta att det skulle bo minst två personer.

#### 5.1. Norra Brustorpet

Exploatering av en andra etapp med sex bostadsrätter pågår. Särskild hänsyn bör visas för befintlig förskoleverksamhet. Det är även lämpligt att ta höjd för att förskolan skulle kunna utökas med en eller två avdelningar.

#### 5.2. Hedgatan

Lämplig plats för flerfamiljshus med ca 8 bostäder. Fastigheten har tidigare varit bebyggd, men huset är idag rivet. På platsen finns idag parkering, vilken kan

behöva ersättas ifall platsen bebyggs. Detaljplan saknas i området. Exploatering bör vara möjlig utan ny detaljplan.

#### 5.3. Hökbacksvägen

Det finns möjlighet för ca 6-7 villatomter på Hökbacksvägen. Det finns befintlig infrastruktur. Arrenden på platsen behöver sägas upp innan exploatering. Området är ej detaljplanerat.

#### 5.4. Hedgatan

Platsen är lämplig för parhus, radhus eller villatomter. Fastigheten har tidigare varit bebyggd, men husen är idag rivna. Det finns möjlighet att bygga 2-4 bostäder beroende på typ. Detaljplaner saknas i området. Exploatering bör vara möjlig utan ny detaljplan.

#### 5.5 Övriga möjligheter till exploatering

I Söderbärke centrum finns ett fåtal oexploaterade lucktomter som ägs av privatpersoner. De flesta av dessa har redan infrastruktur och skulle därför vara lämpliga att bebygga. Tidigare FÖP pekar även ut exploaterbar mark söder om Uddvägen och längs Sörängsvägen (privat ägo). Dessa områden skulle kunna exploateras vid en stor efterfrågan efter bostäder. För att bedöma dessa platsers lämplighet och förutsättningar skulle en förstudie för respektive plats behöva tas fram.

### 6. Gång- och cykelvägar

Goda gång- och cykelvägar (GC-vägar) bidrar till folkhälsa, trivsel, säkerhet och trygghet. Olika typer av vägar kan ha olika syften och utformas på olika sätt. Enklare stigar med flis eller stenmjöl kan komplettera större vägar för att tillgängliggöra olika platser. Ett mål bör vara att skapa strandpromenader för att bättre utnyttja Söderbärkes läge.

#### 6.1. Gångväg vid förskolan

En mindre gångväg skulle göra att barn och vuxna som kommer från Brusgatan inte behöver gå över parkeringen.

#### 6.2. Gång- och cykelväg Brusgatan

För att knyta samman befintliga GC-vägar skulle Brusgatan med fördel kunna kompletteras med en ny cykelväg, så som det tagits hänsyn till i befintlig detaljplan.

### 6.3. Planerad ny gång- och cykelväg Bärkevägen

Gång- och cykelvägen kommer att knyta samman järnvägsstationen med den befintliga GC-vägen längs Bärkevägen (som börjar vid Klockarvägen). Projektering av GC-vägen pågår och det är oklart när Trafikverket ska genomföra arbetet. Projektet finansieras av Trafikverket. I samband med anläggningen av GC-vägen bör man arbeta för att skapa en ridå av träd mot industriområdena närmast järnvägsstationen. Detta skulle skapa en mer trivsam miljö och förstärka vägens dignitet.

### 6.4. Gångväg mellan förskola och skogsdunge

Ny gångväg för att knyta samman både förskolan med skogsdungen och samtidigt integrera de nya bostäderna i området.

### 6.5. Gångstigar för att tillgängliggöra vatten

Genom att skapa fler gångstråk till Barkens stränder skulle man kunna stärka kopplingen till sjön. Förslaget avser enklare gångstigar. Detta förebygger även att allmänna strandrensor privatiseras. På vissa platser finns möjlighet att placera ut bänkar. Långsiktigt bör man arbeta för sammanhängande strandpromenader, men på grund av ägarförhållanden är detta svårt att genomföra fullt ut.

## 7. Förslag till prioritering

Flera åtgärder hänger ihop och bör därför utföras med hänsyn till varandra. För att skapa fler bostäder föreslås att förtätning i anslutning till befintlig infrastruktur prioriteras. I offentliga miljöer bör trygghet och säkerhetshöjande åtgärder prioriteras. Det gäller särskilt platser där barn rör sig. Av bland annat dessa anledningar föreslås ett fokus på följande delar:

- Busstorget
- Gång- och cykelvägar vid förskolan
- Detaljplan för Hökbacksvägen
- Åtgärder relaterade till Kyrkskolan
- Entrén till Söderbärkeparken, enklare åtgärder (till exempel uppmålning av parkeringar)

## 8. Inkomna synpunkter

För att fånga upp goda idéer och behov har Smedjebackens kommun haft tre offentliga samråd i Söderbärke samt träffat lokala föreningar och företagare. Det har också funnits möjlighet att lämna in synpunkter på annat sätt. Visionen har även skickats ut på internremiss till kommunfullmäktige samt berörda nämnder och förvaltningar.

Följande samråd och dialogträffar har hållits:

- Öppet samråd, Folkets hus, 6 september 2022.
- Dialogträff, Biblioteket, 2 maj 2023.
- Öppet samråd, Folkets hus, 30 augusti 2023.

## 8.1 Sammanfattning av synpunkter från remiss 2023

### Föreningar

- Oro för minskat antal parkeringar vid Folkets Hus.
- Förebygga att reservparkering vid Folkets Hus körs sönder vid användning.
- Inkludera utveckling av hamnen i visionen.
- Anpassa busstorg efter skolskjutsverksamhet.
- Förslag avseende utformning av olika ytor.

### Kultur- och samhällsbyggnadsnämnden

- Utredda huvudmannaskap och drift för åtgärder.
- Utredda förutsättningar och risker med flytt av återvinningsstation.
- Behov av förstudier avseende gång- och cykelvägar.
- Trafiksäkerhet kring Trekanten i samband med torghandel och liknande.

### Kommunstyrelsen

- Tidsplan.
- Ekonomiska konsekvenser.
- Mål om fler bostäder.
- Mål om säkrare trafikmiljöer.
- Ta bort mål om ökad tillgång till grönområden.
- Siktlinje längs Parkvägen.
- Strategi saknas för område mellan Bärkevägen och Bärkegränd (detta föreslås definieras i plan som plats för framtida utveckling).
- Ställningstagande Uddvägen.
- Utveckla båthamnen i plankarta.
- Utveckla prioriteringar.

Flera synpunkter har rört utformning av olika delar, något som denna plan endast berör övergripande. Dessa synpunkter beaktas i fortsatt process. Gällande parkeringar bedöms dessa öka i antal trots att ytan på vissa plaster minskas då man med målade parkeringar har möjlighet att parkera mer effektivt.

Visionen har efter samrådet omarbetats med hänsyn till olika synpunkter och perspektiv. Bland annat har visionens geografiska fokusområde utökats till att ta med hamnen och Kyrkskolan. Alla förslag har dock inte kunnat tas med i visionen av varierande skäl. Flera synpunkter har varit relevanta, men på en detaljnivå som inte hanteras i detta dokument.



## 9. Fortsatt arbete

Flertalet av förslagen kräver att man tar fram förstudier för att kunna arbeta vidare dessa. Hur man går vidare med ytor utpekade för bostäder respektive offentliga platser (så som parkeringar, parker och vägar) skiljer sig åt. För offentliga investeringar behöver man utreda kostnader avseende utförande och drift. Dessa kostnader kan sedan ligga till grund för prioriteringar och budgetbeslut. Det är lämpligt att detta dokument revideras och uppdateras om förutsättningar ändras eller nya behov uppkommer.